

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	17 september 2024
Zaaknummer	943975
Portefeuillehouder	Mevrouw H.B. Boudewijnse, wethouder
Onderwerp	Rapport Midterm review nieuwe koers ketensamenwerking Tomingroep

1. Kennisnemen van

Het rapport Midterm review nieuwe koers ketensamenwerking Tomingroep (zie de bijlage).

2. Inleiding

De kern van het bedrijfsplan Ketensamenwerking Tomin 2022 – 2025 is dat Tomingroep zich omvormt tot een leer-/werkbedrijf waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zich kunnen ontwikkelen, waarna zij bij voorkeur uitstromen naar een betaalde baan binnen de reguliere arbeidsmarkt. Daarnaast blijft Tomingroep werkgever voor de mensen die wegens hun beperkte functioneren blijvend een werkomgeving bij Tomingroep nodig hebben. Dit kan 'beschut' binnen Tomingroep of gedetacheerd buiten Tomingroep. Dit betreft de groep van de SW-medewerkers en de Nieuw-beschutwerkers.

De transformatie van Tomingroep is geen uitzondering; overal in Nederland zijn SW-bedrijven in ontwikkeling. Binnen de Participatiewet zijn sinds 2015 de rijksvergoedingen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt beduidend lager dan in de 'oude' Wet sociale werkvoorziening (Wsw).

SW-bedrijven hebben allen te maken met aanpassingen aan deze omstandigheden en de vraag daarbij hoe deze belangrijke maatschappelijke voorziening voor kwetsbare mensen nieuwe vorm krijgt en houdbaar is voor de toekomst. Vooralsnog is de in het verleden opgebouwde reserve van Tomingroep voldoende om tegenvallers in de komende jaren op te vangen, in tegenstelling tot veel andere SW-bedrijven waarvoor deelnemende gemeenten nu al extra moeten bijdragen.

Bij de vaststelling van het bedrijfsplan Ketensamenwerking Tomin 2022 – 2025 heeft het Algemeen Bestuur besloten na twee jaar een midterm review te laten uitvoeren. Op 29 juni 2023 heeft het Algemeen Bestuur de opdracht gegeven aan bureau Berenschot om dit tussenonderzoek uit te voeren. Berenschot is in het najaar van 2023 begonnen met het onderzoek. Het rapport 'Midterm review nieuwe koers ketensamenwerking Tomingroep' is op 27 juni 2024 in het Algemene Bestuur van Tomingroep besproken. Bijgaand wordt het rapport ter kennisgeving aan de gemeenteraden aangeboden.

3. Kernboodschap

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn samengevat:

- Tomingroep heeft hard gewerkt aan de omvorming tot leer-/werkbedrijf. De resultaten zijn nog onvoldoende zichtbaar; dit heeft diverse oorzaken. Enerzijds zijn er minder mensen vanuit de gemeenten aangemeld dan waar

in het Bedrijfsplan 2022-2025 van is uitgegaan. Anderzijds hebben de kandidaten die instromen een grotere problematiek -en dus meer begeleiding nodig- dan enkele jaren geleden werd verwacht; de nog steeds krappe arbeidsmarkt neemt immers 'de beste' kandidaten op. Bovendien duren de ontwikkeltrajecten drie jaar. Er zijn dus nog maar beperkt resultaten zichtbaar over het ontwikkelen van werknemers.

- Het aantal Wsw-medewerkers (de oorspronkelijke doelgroep) is sneller afgenomen dan de CBS-prognoses in 2021 lieten zien bij het opstellen van het Bedrijfsplan 2022-2025.
- De bovengenoemde ontwikkelingen (omvorming naar een leer-/werkbedrijf met een kleiner wordend personeelsbestand van moeilijke(r) doelgroepen) zijn twee transities tegelijk om te managen. In 2022 en 2023 is Tomingroep financieel ca. 1,5 miljoen euro binnen de kaders gebleven, maar voor 2024 en 2025 worden tekorten verwacht. Dat komt door een lagere omzet en krimpkosten als gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen.
- De doelen in het Bedrijfsplan 2022-2025 worden niet ervaren als gezamenlijke doelen. Tomingroep en gemeenten staan als opdrachtnemer en opdrachtgever tegenover elkaar en er worden nog onvoldoende kandidaten aangemeld. Gemeenten verwachten een diverser werkaanbod en willen dat Tomingroep kandidaten sneller accepteert. Ook het imago van Tomingroep moet worden verbeterd.
- Tomingroep neemt op zich goede maatregelen zoals personeelsreductie, verhuur/verkoop van gebouwen, afbouw van niet-renderende werksoorten, reductie van energieverbruik, juiste beprijzing, marktbewerking en de imagocampagne. Echter in de veranderende context vormen deze nog geen samenhangend plan gericht op de doorontwikkeling van de organisatie.

4. Consequenties

De Midterm review besluit met aanbevelingen die door het Algemeen bestuur zijn overgenomen. Deze aanbevelingen zijn samengevat:

- Ga als gemeenten en Tomingroep intensiever, gestructureerder en methodischer samenwerken. Vorm gezamenlijke teams die de bestanden doorlichten en nagaan wat de behoefte van de kandidaten is en hoe Tomingroep het aanbod daarop kan aanpassen.
- Handhaaf de doelstellingen uit het bedrijfsplan voor de te realiseren aantallen P-wet. Uitgangspunt is dat de achterstand die in het personeelsbestand is ontstaan door de snelle terugloop van de Wsw-doelgroep (met ongeveer 100 fte) niet meer wordt ingelopen, maar dat de geplande instroom van nieuwe (P-wet)doelgroepen wel wordt gerealiseerd. Hiermee komt Tomingroep op een omvang van ongeveer 820 fte (i.p.v. van de oorspronkelijk geplande 920).
- Houdt de strategische prestatie-indicatoren tegen het licht en ga na welke verbeteringen mogelijk zijn, gericht op beter inzicht in de effectiviteit, de ketensamenwerking, de ontwikkeling van Tomingroep naar werkleerbedrijf en het financieel resultaat.
- Maak werk van de afgesproken monitoring- en sturingslijn en stel een aanjager aan.
- Vraag de directeur Tomingroep en RvC om een doorlichting van de bedrijfsvoering en om een plan, zodat het bedrijf flexibel en doelmatig kan

inspelen op de behoeften, de veranderende doelgroep en de veranderende omstandigheden op de arbeidsmarkt.

- Start in de tweede helft van 2024 met de voorbereidingen van de besluitvorming over de ketensamenwerking na 2025.

5. Vervolg

De Stuurgroep midterm review, die wordt gevormd door de managers sociaal domein van de aangesloten gemeenten en de algemeen directeur van Tomingroep, gaat een belangrijke rol spelen in het (doen) uitvoeren van de aanbevelingen in de komende tijd. Daarbij maakt de Stuurgroep een tijdplan bij de aanbevelingen.

Herverdeling financiële bijdrage gemeenten

Bij de voorbereidingen van het Bedrijfsplan 2022 - 2025 heeft de gemeente Almere aangegeven moeite te hebben met het gekozen verdeelmodel voor de begeleidingskosten, omdat Almere daardoor in verhouding meer ging bijdragen dan de overige gemeenten. Toen is afgesproken dat tijdens de looptijd van het bedrijfsplan een onderzoek zou plaatsvinden naar de vraag of een andere verdeling van de begeleidingskosten mogelijk is. Dit onderzoek is naast de midterm review uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek heeft de Stuurgroep midterm review een compromis voorgesteld. Het Algemeen Bestuur heeft daarmee ingestemd. De nieuwe verdeelsystematiek leidt ertoe dat de gemeenten in 2024 en 2025 meer dan wel minder gaan bijdragen dan in de voorgaande jaren en naar rato ook meer of minder kandidaten kunnen aanleveren. In Gooise Meren betreft dit een hogere bijdrage van € 16.000 die wordt bekostigd uit de reguliere begroting voor re-integratie/participatie.

6. Communicatie en participatie

Voor gemeenteraads- en commissieleden worden informatiebijeenkomsten georganiseerd over de midterm review. Via de raadsgriffies van de gemeenten is hierover gecommuniceerd. Omdat de data (18,23 en 24 september) voor de agenda van uw raad niet geschikt bleken, wordt nog gezocht naar een beter passende datum. U wordt hierover z.s.m. nader geïnformeerd door de griffie.

Bijlage: het rapport Midterm review nieuwe koers ketensamenwerking Tomingroep

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

Maurits Voorhorst
Gemeentesecretaris

De heer H. Ter Heegde
Burgemeester